

SPRÁVA PRE MÉDIÁ

Historik Martin Pekár: SNP je súčasťou nášho národného príbehu i hodnotových pilierov súčasnej štátnosti

„Posolstvo Slovenského národného povstania nestratilo na svojej morálnej sile“

- KOŠICE 25. AUGUSTA 2019

Slovenské národné povstanie (SNP) je dôležitou kapitolou dejín Slovenska a súčasťou celoeurópskej protinacistickej rezistencie – zdôrazňuje vedúci Katedry histórie Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a poverený prorektor pre vysokoškolské vzdelávanie, akademické tradície a obrady **prof. PaedDr. Martin Pekár, PhD.**

„SNP v sebe zahŕňa mnoho významov a posolstiev. Podľa môjho názoru je dnes – rovnako ako v minulosti – mimoriadne aktuálne hovoriť v súvislosti s Povstaním o zápase za slobodu a budúcnosť. Práve vidina budúcnosti v lepšom, slobodnejšom mierovom svete, či už pre seba alebo svoje deti, bola jedným z hlavných dôvodov, pre ktorý boli obyčajní povstaleckí vojaci a partizáni ochotní riskovať vlastné životy. Cesta za slobodou však nebola priamočiara. Ideály v tej chvíli nestačili na nemecké zbrane – ale posolstvo ostalo a nestratilo na svojej morálnej sile,“ vyzdvihuje profesor Martin Pekár.

Objektívny vedecký výskum

Ako vníma spochybňovanie SNP niektorými predstaviteľmi súčasnej slovenskej politickej scény, resp. jeho označovanie za „protištátne sprisahanie“ či „vlastizradu“?

„SNP je súčasťou slovenského národného príbehu i hodnotových pilierov našej súčasnej štátnosti,“ reaguje M. Pekár s tým, že spoločnosť na Slovensku vníma Povstanie v obrovskej väčšine pozitívne, čo zodpovedá aj dominantnej odbornej interpretácii tejto udalosti zo strany historikov.

„Pochybovačné hlasy sú medzi historikmi absolútne periférne, v spoločnosti sa obmedzujú na úzku skupinu ľudí. Priestor, aký si tieto skupiny uzurpujú na verejnosti, nezodpovedá ich reálnemu významu. Je skreslený agresivitou niektorých masovokomunikačných prostriedkov, ktoré zneužívajú jestvujúce technické možnosti, slobodu slova i nevyhnutnosť práva, napr. paragrafov o propagácii fašizmu, nacizmu či komunizmu. Bez ohľadu na uvedené okolnosti je však nutné, aby sa neustále podporoval objektívny vedecký výskum a aby sa jeho výsledky dostávali do povedomia širokej verejnosti, aby školy zodpovedne viedli žiakov k poznaniu, ku kritickému mysleniu, k hodnotám demokracie a humanizmu. Znie to síce ako klišé, ale je to zaručený recept.“

Vedomie individuálnej zodpovednosti za chod spoločných vecí

Prieskumy verejnej mienky opakovane potvrdzujú, že mladí ľudia majú málo informácií o SNP, preto si na túto udalosť nevedia vytvoriť vlastný relevantný názor. Jedným z možných

dôsledkov je jednoduchšie a efektívnejšie šírenie extrémistických myšlienok a rast popularity politických subjektov, ktoré takéto myšlienky a názory vyznávajú a verejne propagujú. Núka sa preto otázka, či v tomto smere nezlyháva samotný štát, napr. aj prostredníctvom systému vzdelávania?

„Podľa mňa to je o konkrétnych ľuďoch, o každom z nás, nie o neosobnej entite s názvom štát,“ zamýšľa sa M. Pekár a dodáva: „O tom, ktorá politická strana sa dostane do parlamentu alebo zostaví vládu, rozhodujú voliči. O podpore vedy rozhodujú konkrétni ľudia na rôznych fórach, to isté platí o podpore vzdelávania, občianskych aktivít. To, čo škola ponúkne žiakovi, závisí od osobnosti učiteľa. Takto by sme mohli pokračovať ďalej... Kým toto súkolie nebude fungovať, vždy bude priestor na krajné názory a manipuláciu. Kľúčom k úspechu je – podľa mňa – vedomie individuálnej zodpovednosti za chod spoločných vecí. Zodpovednosť je totiž pevne spojená so slobodou, ktorú sme nakoniec vybojovali až v Novembri 1989,“ uzatvára M. Pekár.

- SPRÁVU VYPRACOVAL

PhDr. Marián Gladiš, PhD.
Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach
marian.gladis@upjs.sk